

Uzasadnienie

W 2022 roku upływa termin, na jaki został uchwalony Wrocławski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Bez barier” na lata 2018-2022, przyjęty uchwałą nr XLVIII/1129/17 RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA z dnia 23 listopada 2017 r.

Art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych stanowi, iż do zadań powiatu należy między innymi opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Przed władzami samorządowymi na poziomie lokalnym stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne.

Pogłębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, niedostatek materialny, problemy egzystencji osób niepełnosprawnych - tworzą powiązany ze sobą konglomerat problemów społecznych, które decydują w istocie o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną.

W środowisku osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin kumulują się różne czynniki ekonomiczne i pozaekonomiczne, będące przyczyną wykluczenia.

Ustalenie faktycznej liczby osób niepełnosprawnych, będących mieszkańcami Wrocławia, nie jest możliwe z uwagi na brak takich danych w instytucjach publicznych, zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych. Wynika to wynika m.in. z następujących okoliczności:

- a. zróżnicowanego systemu orzecznictwa i równoważności orzeczeń (ZUS, komisje powiatowe, orzeczenia wydane przed rokiem 1998),
- b. braku statystyki dotyczącej osób niepełnosprawnych; prowadzone są wyłącznie statystyki w zakresie wydanych orzeczeń, które mogą dotyczyć tych samych osób,
- c. orzeczeń czasowych i powrotu do systemu orzecznictwa osób, którym wydane wcześniej orzeczenie wygasło,
- d. ponownych orzeczeń, wydawanych przed upływem terminu ważności orzeczeń wydanych wcześniej (np. w związku z pogorszeniem stanu zdrowia osoby niepełnosprawnej),
- e. zgonów osób posiadających orzeczenia,
- f. trwających postępowań odwoławczych.

Wobec powyższego zasadniczymi danymi w tym zakresie pozostają badania prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny, tj. Narodowy Spis Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021). Na dzień przygotowywania uzasadnienia dane z NSP nie zostały jeszcze przygotowane przez GUS. Szacuje się, że około 14% populacji ludności kraju są to osoby z niepełnosprawnością.

Biorąc więc pod uwagę dostępne dane szacuje się, że liczba osób niepełnosprawnych na terenie Miasta w kolejnych latach kształtowała się następująco:

Tabela 1 Liczba osób z niepełnosprawnościami we Wrocławiu

Wg stanu na dzień 31 grudnia	Liczba mieszkańców	Liczba osób niepełnosprawnych					
		prawnie i biologicznie ogółem (12% liczby mieszkańców)	legitymujących się orzeczeniem				
			ogółem (60% liczby osób niepełnosprawnych prawnie i biologicznie)	stopień znaczny (29% liczby osób niepełnosprawnych prawnie)	stopień umiarkowany (35% liczby osób niepełnosprawnych prawnie)	stopień lekki (29% liczby osób niepełnosprawnych prawnie)	pozostałe (7% liczby osób niepełnosprawnych prawnie)
2011	631 235	75 748	45 449	13 180	15 907	13 180	3 181
2012	631 188	75 743	45 446	13 179	15 906	13 179	3 181
2013	632 067	75 848	45 509	13 198	15 928	13 198	3 186
2014	634 487	76 138	45 683	13 248	15 989	13 248	3 198
2015	635 759	76 291	45 775	13 275	16 021	13 275	3 204
2016	637 683	76 521	45 912	13 314	16 069	13 314	3 213
2017	638 586	76 630	45 978	13 333	16 092	13 333	3 218
2018	640 648	76 877	46 126	13 376	16 144	13 376	3 228
2019	642 869	77 144	46 286	13 423	16 200	13 423	3 240
2020	643 782	77 254	46 352	13 442	16 223	13 442	3 245
2021	641 200	76 944	46 166	13 388	16 158	13 388	3 231
UWAGA: Dla potrzeb prowadzonych badań Urząd Statystyczny za osobę niepełnosprawną uznaje osobę, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osobę, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności dla swojego wieku (samoobsługa, praca, nauka, zabawa).							

Opracowanie BWB na podstawie - dane GUS

Obok dostępnych danych statystycznych podstawę opracowania programu stanowiły:

- obowiązujące akty prawne,
- strategie przyjęte na poziomie kraju i województwa,

- konsultacje prowadzone ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami w ramach prac Grupy Zadaniowej oraz analiza potrzeb i zasobów tego środowiska, a także sposób i efekty realizacji programu obowiązującego aktualnie, tj. Wrocławskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Bez barier” na lata 2018 – 2022.

W wyniku doświadczeń, wynikających z realizacji programów w latach ubiegłych oraz w związku z opiniami środowiska osób niepełnosprawnych przedstawiony projekt przewiduje regulacje dotyczące projektowania uniwersalnego oraz powszechnej dostępności przestrzeni publicznej i usług.

Ma to na celu podkreślenie obowiązującej reguły, że każdy człowiek powinien mieć równy dostęp do wszystkich elementów środowiska: przestrzeni, przedmiotów, budynków, ulic, chodników, szpitali, szkół, środków transportu. Stosowanie tej reguły powinno prowadzić do takiego planowania przestrzeni, aby nie wymagała ona dodatkowych udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów czy rodziców z dziećmi w wózkach.

Podsumowując dokonane analizy można stwierdzić, iż potrzeby osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin uwzględniają w szczególności: potrzeby ekonomiczne (w tym aktywizację zawodową), zdrowotne i edukacyjne, rozwoju infrastruktury społecznej, bezpieczeństwa oraz uczestnictwa w życiu społecznym. Przy opracowywaniu projektu programu na lata 2018-2022 przyjęto następujące założenia:

1. osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania, na zasadzie równości, z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli – bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności;
2. osoby niepełnosprawne mają prawo do uzyskania niezbędnych środków umożliwiających wyrównywanie – zmniejszonych wskutek niepełnosprawności – szans w korzystaniu z przysługujących im praw oraz wypełnianiu obowiązków;
3. wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być podejmowane z poszanowaniem suwerenności jednostki i jej prawa do dokonywania samodzielných wyborów życiowych;
4. w odniesieniu do wielu zapisów programu kompetencje i środki samorządowej administracji Miasta są w oczywisty sposób niewystarczające, dlatego konieczne jest partnerstwo strategiczne między różnymi podmiotami, działającymi w Mieście i jego otoczeniu. Musi ono obejmować administrację państwową i samorządową, kręgi biznesowe, środowiska naukowe i profesjonalne, organizacje społeczne oraz związane z Wrocławiem autorytety. Przedmiotem partnerstwa winna być zarówno współpraca przy realizacji poszczególnych zadań programu, jak i całościowe harmonizowanie przedsięwzięć w różnych sferach aktywności Miasta;
5. program ma charakter otwarty na wprowadzanie zmian oraz uzupełnienia o nowe propozycje rozwiązań.

Wymienione w programie zadania nie stanowią katalogu zamkniętego. W przypadku zaistnienia okoliczności uzasadniających podjęcie zadań, które nie zostały wymienione w programie, podejmowane będą działania w celu rozszerzenia ich katalogu;

6. program stanowi podstawę do powstawania projektów, mających na celu realizację ujętych w nim zadań oraz pozyskiwania środków zewnętrznych (np.: z PFRON i EFS) przez samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe.

Niepełnosprawność nie powinna wyróżniać negatywnie ani pozytywnie. Rolą samorządu lokalnego jest stworzenie takich warunków, aby ograniczenia wynikające z niepełnosprawności, nie wpływały ujemnie na możliwość uczestniczenia w wydarzeniach, kierowanych do ogółu społeczeństwa. Realizacja programu będzie miała wpływ na systematyczną poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych, tworzenie warunków do pełnego ich uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. Projekt programu przewiduje realizację następujących celów:

1. ograniczanie barier społecznych;
2. tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób z niepełnosprawnościami;
3. aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami;
4. inicjowanie i podejmowanie działań profilaktycznych, promocji zdrowia i rehabilitacji leczniczej.

Efektem działań podjętych w tym zakresie będzie równoprawne uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym miasta oraz uwrażliwienie świadomości społecznej na potrzeby środowiska niepełnosprawnych wrocławian. Zarówno program, jak i konkretne działania podejmowane we Wrocławiu na rzecz osób z niepełnosprawnościami, wynikają wprost z Konwencji ONZ z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych, ratyfikowanej przez Polskę dnia 6 września 2012r.

Przyjmowany program jest dokumentem, którego zadaniem jest wytyczenie celów do realizacji oraz obszarów, będących przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych.

Projekt nie zawiera danych prawnie chronionych.

Projekt został poddany otwartym konsultacjom społecznym oraz uzyskał pozytywną opinię Powiatowej Społecznej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych.